



امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف
ریاست عمومی ارشاد و انسجام مساجد
موضوع خطابت روز جمعه و تقریر و بیان
به هر دو زبان ملی کشور (دري و پشتو) ارسال میگردد



۱۰/ محرم الحرام / ۱۴۴۸ هـ، ق مطابق ۵/ سرطان / ۱۴۰۵ هـ، ش

دعاء مغز عبادت است، وارتباط مستقیم با الله متعال و بهترین وسیله حل مشکلات است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل الدعاء سلاح المؤمنين، وفرج به كرب المضطرين، والصلاة والسلام على إمام المرسلين، وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد:

قال الله سبحانه وتعالى: (وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ). غافر: (۶۰).

مسلمانان محترم و حضار گرانقدر!

السلام عليكم ورحمت الله وبركاته!

در میان عبادات، عبادتی وجود دارد که مغز و جوهر همه عبادات به شمار می‌رود، ارتباط مستقیم با الله تعالی است و بهترین وسیله برای حل تمام مشکلات می‌باشد؛ و آن را «دعا» گفته میشود. دعا رابطه مستقیم میان بنده و پروردگار است، ریسمان استواری است که انسان را به الله جل جلاله می‌رساند و مظهر بندگی و عبودیت صادقانه است.

در اسلام، دعا جایگاه بسیار والایی دارد. دعا غذای روح انسان و درمان جسم اوست و راهی مؤثر برای حل مشکلات محسوب می‌شود. دعا همه سختیهای مسلمان را حل می‌کند، مشکلات های او را از میان می‌برد، ناتوانی او را به توانایی تبدیل می‌کند و او را بر دشمنانش پیروز می‌گرداند.

دعا در دل انسان آرامش و اطمینان را پدید می‌آورد، ناامیدی را از او دور می‌سازد و دروازه های رحمت و امید الهی را به رویش می‌گشاید.

به وسیله دعا بلاها و آفت‌ها دفع می‌شوند، بدبختی‌ها از میان می‌روند و بسیاری از مشکلات بزرگ با دعا حل می‌گردد.

به وسیله دعا گناهان فراوانی آمرزیده می‌شوند و درهای بسیاری از خیرات و رحمت‌های الهی گشوده می‌گردد. همچنین حاجت‌ها و آرزوهای مسلمان به وسیله دعا برآورده می‌شود و نعمت‌های فراوانی نصیب او می‌گردد.

در حدیث شریف، به همین سبب دعا را مغز عبادت گفته شده است؛ زیرا در دعا، بنده عجز و ناتوانی خود را در برابر پروردگارش اظهار می‌کند، غم‌ها و اندوه‌های خود را به پیشگاه او عرضه می‌دارد و از الله تعالی صحت، عافیت، رزق و روزی، خیر و نیکی دنیا و آخرت را درخواست می‌کند. همچنین برای دفع مصیبت‌ها و گرفتاری‌ها از پروردگار خویش یاری و مدد می‌طلبد و بیشتر عبادات نیز بر همین معانی استوار هستند.

هر انسانی در زندگی با انواع دردها، غم‌ها و مصیبت‌ها روبه‌رو می‌شود و گاه به مشکلات جسمی، مالی و ترس از دشمن مبتلا می‌گردد؛ که بهترین وسیله برای حل همه این مشکلات، دعا است.

دعا عبادتی است که بر فروتنی، خاکساری و ناتوانی بنده دلالت می‌کند؛ و همین حقیقت، اصل و اساس عبادت به شمار می‌رود.

هرگاه اسباب و عوامل دنیوی در حل مشکلات انسان بی‌اثر شوند و بنده از تأثیر آن‌ها ناامید گردد، شایسته است که نیاز، حاجت و مشکل خود را از راه دعا مستقیماً به پروردگار، مالک و آفریننده خویش عرضه کند؛ همان پروردگار و آفریدگاری که از رگ گردن نیز به انسان نزدیک‌تر است و همه چیز را می‌بیند و همه چیز را می‌شنود

الله جل جلاله می‌فرماید: (وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ). البقرة: (۱۸۶)

ترجمه: و چون بندگانم درباره من از تو سؤال کنند، پس به ایشان بگو من به آنها نزدیکم؛ دعای دعاکننده را هرگاه مرا بخواهد، اجابت می‌کنم.

دعا عبادت خالص الله تعالی است. عَنِ الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [ص: ۳۷۵] يَقُولُ: «الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ» ثُمَّ قَرَأَ [وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ] {غافر: ۶۰}: «هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ» سنن الترمذی ت شاکر (۳۷۴ / ۵)

ترجمه: از حضرت نعمان بن بشیر رضی الله عنه روایت است که گفت: از رسول الله صلی الله علیه وسلم شنیدم که فرمود: دعاء عبادت است (سپس این آیه مبارکه را تلاوت فرمود: [وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ] {غافر: ۶۰})

ترجمه: و پروردگارتان می‌فرماید: مرا به دعا بخوانید تا دعای شما را اجابت کنم؛ بی‌گمان آنان که از عبادت من تکبر می‌ورزند، به زودی با خواری و ذلت وارد دوزخ خواهند شد.

الله جل جلاله در این آیه مبارک، دعا را عبادت نامیده است و برای کسانی که از دعا روی گردان شوند، ورود به جهنم را به عنوان یک تهدید سخت و شدید بیان فرموده است.

دعا محبوب‌ترین عمل نزد الله تعالی است. در میان همه اعمال، هیچ عملی نزد الله تعالی محبوب‌تر از این نیست که بنده حاجت خود را از الله تعالی بخواهد و با زاری و فروتنی به درگاه او روی آورد.

در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الدُّعَاءِ». سنن الترمذی ت بشار (۳۱۵ / ۵)

ترجمه: از حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: هیچ چیزی نزد الله تعالی گرامی تر و باارزش تر از دعا نیست.

دعا بهترین وسیله برای برطرف شدن تمام نگرانی‌ها و برآورده شدن همه نیازهای مشروع انسان است.

بیماران بی‌شماری به برکت دعا شفا یاب و صحت‌مند شده‌اند.

انسان‌هایی بی‌شماری که در مشکلات و مصیبت‌ها گرفتار بوده‌اند، به وسیله دعا از اندوه و گرفتاری نجات یافته‌اند.

فقیران بی‌شماری را الله تعالی به برکت دعا توانگر و بی‌نیاز گردانیده است.

گناهکاران بی‌شماری به برکت دعا مورد بخشش و مغفرت الله تعالی قرار گرفته‌اند.

گمراهان بی‌شماری به برکت دعا هدایت یافته و راه راست را پیدا کرده‌اند.

انسان‌هایی بی‌شماری که در قبرها مدفون‌اند، محتاج دعای زندگان هستند و بسیاری از مردگان به برکت دعا از عذاب نجات یافته‌اند.

دعا سلاح مؤمن در برابر امتحانات، آزمایش‌ها و مصیبت‌ها است. پیامبران الهی علیهم السلام نیز هنگام رویارویی با دشمنان و در زمان سختی‌ها و بلاها به دعا پناه می‌بردند. دعا راهی است که همه پیامبران و رسولان آن را پیموده‌اند.

هنگامی که قوم حضرت نوح علیه السلام او را - نعوذ بالله - دروغگو خواندند، نوح علیه السلام به درگاه الله تعالی روی آورد و چنین دعا کرد: (رَبِّ لَا تَذَرْنَا عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا * إِنَّكَ إِن تَذَرْنَاهُمْ يَصْلُوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا * رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا) [نوح: ۲۶-۲۸]

ترجمه: و نوح گفت ای پروردگارا! هیچ یک از کافران را بر روی زمین باقی مگذار. زیرا اگر آنان را زنده بگذاری، بندگان تو را گمراه می‌سازند و جز بدکار و کافر نمی‌زایند. ای پروردگارم! من، پدر و مادرم را، و هر کسیکه مؤمن به خانه‌ام وارد شود، و همه مردان و زنان مؤمن را بیامرز و بر ستمکاران جز هلاکت و نابودی می‌افزا.

پس الله تعالی دعای او را پذیرفت و درهای آسمان را بر قوم نوح گشود: (فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ * وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ * وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْأَوَاجِ وَدُسِّرٍ * تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَنْ كَانَ كُفِرًا) [القمر: ۱۱-۱۴]

ترجمه: پس درهای آسمان را با ریزش آب باز کردیم، و از زمین چشمه‌ها را جاری ساختیم، پس هر دو آب برای انجام کاریکه مقدر شده بود یکجا شد. و نوح را بر کشتی‌ای که دارای تخته‌ها و میخ‌ها بود برداشتیم؛ کشتی‌ای که زیر نظر چشم‌های ما روان بود؛ این امر پاداش کسی بود که نبوتش انکار شده بود.

هنگامی که قوم ابراهیم علیه السلام تصمیم گرفتند او را در آتش بیفکنند، ابراهیم علیه السلام چنین دعا کرد: **حسبی الله ونعم الوکیل) سنن النسائی الكبرى (۳۱۶/۶)**

ترجمه: الله برای من کافی است و او بهترین کارساز و بهترین نگهبان است.

الله تعالی دعای او را چنین پذیرفت: **(قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ * وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ) [الأنبياء: ۶۹-۷۰]**

ترجمه: چون ابراهیم را در آتش انداختند گفتیم: ای آتش! بر ابراهیم سرد و سلامت باش. و خواستند در حق او نیرنگ ورزند، پس ما آنان را زیانکارترین مردم گردانیدیم.

هنگامی که حضرت یونس علیه السلام توسط ماهی بلعیده شد، در شکم ماهی و در میان تاریکی‌های دریا چنین دعا کرد: **(لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ) [الأنبياء: ۸۷]**

ترجمه: ای الله! معبود برحق جز تو نیست؛ تو پاک و منزهی؛ واقعاً من از ظالمان بودم.

الله تعالی دعای حضرت یونس علیه السلام را پذیرفت و او را از شکم ماهی نجات داد. **﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ﴾ [الأنبياء: ۸۸]**

ترجمه: پس دعایش را اجابت کردیم و او را از غم نجات دادیم، و مؤمنان را وقتیکه به ما رجوع کنند اینچنین نجات می‌دهیم.

هنگامی که فرعونیان در تعقیب حضرت موسی علیه السلام و قوم او بودند و به آنان نزدیک شدند، قوم موسی علیه السلام گفتند: ای موسی! دشمنان به ما رسیدند و دیگر راه نجاتی نیست. در آن هنگام موسی علیه السلام دعا کرد: **﴿قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ﴾ [الشعراء: ۶۲]**

ترجمه: موسی گفت: چنین نیست؛ زیرا پروردگارم با من است و به زودی مرا راهنمایی خواهد کرد.

پس الله تعالی دعای او را پذیرفت و راه نجات از دشمن را به او نشان داد: **﴿فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطُّودِ الْعَظِيمِ﴾ [الشعراء: ۶۳]**

ترجمه: پس به موسی وحی کردیم که عصای خود را بر بحر بزن. آنگاه بحر شکافت و هر بخش آن همچون کوهی بزرگ گردید. هنگامی که حضرت ایوب علیه السلام به بیماری سختی مبتلا بود، با تضرع و زاری به درگاه الله تعالی چنین دعا کرد: **﴿وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ [الأنبياء: ۸۳]**

ترجمه: و ایوب را به یاد آور، وقتیکه پروردگارش را ندا کرد و گفت: همانا به من رنج و آسیب رسیده است و تو مهربان‌ترین مهربانانی. در پاسخ دعای او، الله تعالی فرمود: **﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذَكَرَىٰ لِلْعَابِدِينَ﴾ [الأنبياء: ۸۴]**

ترجمه: پس دعای او را پذیرفتیم و رنج و آسیب را که به او رسیده بود دور ساختیم و خانواده‌اش را به او بازگردانیدیم و همانند آنان را به آنان دادیم تا اینها؛ رحمتی از جانب ما و پندی برای عبادت‌کنندگان باشد.

حضرت زکریا علیه السلام فرزندی نداشت و به سن پیری رسیده بود. از این رو از الله تعالی درخواست فرزند کرد: ﴿وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾ [الأنبياء: ۸۹]

ترجمه: و زکریا را به یاد آور، چون پروردگارش را ندا کرد که ای پروردگارم! مرا تنها مگذار و تو بهترین وارثان هستی.

پس الله تعالی دعای زکریا علیه السلام را پذیرفت و به او فرزندی عطا کرد: ﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾ [الأنبياء: ۹۰]

ترجمه: پس دعای او را اجابت کردیم و یحیی را به او بخشیدیم و همسرش را برای او شایسته حمل گردانیدیم. البته آنان در انجام کارهای خیرشتاب می کردند و ما را با امید و بیم می خواندند و در برابر ما فروتن بودند.

همچنین هنگامی که رسول الله صلی الله علیه وسلم و مسلمانان در غزوه بدر از الله تعالی یاری طلبیدند و دعا کردند، الله تعالی دعای آنان را چنین اجابت فرمود: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفِ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ﴾ [الأنفال: ۹]

ترجمه: یاد آور شوید وقتی که از پروردگار تان یاری خواستید، پس دعای شما را پذیرفت که من شما را با هزار فرشته که پشت سر یکدیگر قرار دارند مدد می کنم.

دعا عبادتی بزرگ است که می تواند تقدیر معلق را تغییر دهد. گاهی الله تعالی درباره بنده ای تقدیری معلق را قرار داده است، اما به سبب دعای صادقانه، زاری، اصرار و تضرع او، آن تقدیر را از وی دور می سازد یا آن را به چیزی بهتر تبدیل می کند.

در حدیث شریف آمده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «لَا يَرُدُّ الْقَضَاءَ إِلَّا الدُّعَاءُ، وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا الْبِرُّ» سنن الترمذی ت شاكر (۴/ ۴۴۸)، شرح مشكل الآثار (۸/ ۸۲)

ترجمه: هیچ چیز جز دعا قضا را باز نمی گرداند و هیچ چیز جز نیکی و نیکوکاری بر عمر نمی افزاید.

دعا عبادتی است که هرگز رد نمی شود و نزد الله تعالی محفوظ می ماند. همین ویژگی سبب می شود که دل انسان آرامش و اطمینان پیدا میکند و امید او به برآورده شدن حاجتش همواره زنده می ماند.

در حدیث شریف آمده است: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ، وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ، إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ: إِمَّا أَنْ تُعْجَلَ لَهُ دَعْوَتُهُ، وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا» قَالَ: إِذَا نُكِّرْتُ، قَالَ: «اللَّهُ أَكْثَرُ». مسند أحمد مخرجا (۱۷/ ۲۱۳). وقال الهيثمي: رجال أحمد وأبي يعلى وأحد إسنادي البزار رجاله رجال الصحيح مجمع الزوائد ومنبع الفوائد. محقق (۱۱/ ۱۱)

ترجمه: از حضرت ابوسعید رضی الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: هیچ مسلمانی نیست که دعایی کند که در آن گناه یا قطع رحم نباشد، مگر اینکه الله تعالی در برابر آن یکی از سه چیز را به او عطا می کند: یا دعایش را زودتر مستجاب می گرداند، یا پاداش آن را برای آخرتش ذخیره می کند، و یا به اندازه همان دعا، بلائی را از او دور می سازد.

صحابه کرام رضی الله عنهم گفتند: پس در این صورت ما بسیار دعا خواهیم کرد. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: (اللَّهُ أَكْثَرُ)

ترجمه: الله تعالی از آن هم بیشتر عطا کننده و اجابت کننده است.

در روایت دیگری آمده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «إِنَّ رَبَّكُمْ حَيِّيٌّ كَرِيمٌ، يَسْتَحْيِي مِنْ عَبْدِهِ أَنْ يَرْفَعَ إِلَيْهِ يَدَيْهِ، فَيَرُدَّهُمَا صِفْرًا» سنن ابن ماجه (۱۲۷۱ / ۲)

ترجمه: همانا پروردگار شما بسیار ذات حیا کننده است و بسیار بخشنده است. از بنده خویش حیا می کند که او دست هایش را به سوی وی بلند کند و سپس آن ها را تهی و ناامید بازگرداند.

دعا انسان را از ناتوانی و ضعف حفظ می کند و درهای رحمت الهی را به روی او می گشاید. کسی که دعا را ترک کند، در حقیقت ضعف و ناتوانی را بر خود مسلط ساخته است؛ اما کسی که همواره به دعا مداومت ورزد، درهای رحمت و عنایت الهی را به روی خود گشوده است.

در حدیث شریف آمده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «عَجَزَ النَّاسُ مِنْ عَجَزَ عَنِ الدُّعَاءِ»

ترجمه: ناتوان ترین مردم کسی است که از دعا کردن ناتوان باشد.

در حدیث دیگری آمده است: عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ فُتِحَ لَهُ مِنْكُمْ بَابُ الدُّعَاءِ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الرَّحْمَةِ» سنن الترمذی ت شاکر (۵۵۲ / ۵)

ترجمه: از حضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: هر یک از شما که در دعا به روی او گشوده شود، درهای رحمت نیز به روی او گشوده شده است.

الله جل جلاله بندگان خود را به دعا کردن فرمان داده و در عین حال وعده اجابت نیز داده است، و کسانی که از درخواست و دعا به درگاه او خودداری می کنند، در معرض خشم الهی قرار می گیرند. ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ {غافر: ۶۰}

ترجمه: و پروردگار تان میفرماید: مرا به دعا بخوانید تا دعای شما را اجابت کنم؛ بی گمان آنان که از عبادت من تکبر می ورزند، به زودی به خواری و ذلت وارد دوزخ میشوند.

حافظ ابن کثیر رحمه الله در تفسیر این آیه می نویسد: (هذا من فضله تبارك وتعالى وكرمه أنه ندب عباده إلى دعائه وتكفل لهم بالإجابة كما كان سفيان الثوري يقول: يا من أحب عباده إليه من سأله فأكثر سؤاله، ويا من أبغض عباده إليه من لم يسأله وليس أحد كذلك غيرك يا رب) تفسیر ابن کثیر / دار الفکر (۱۰۴ / ۴)

ترجمه: این از فضل، احسان و کرم الله تعالی است که بندگان خود را به دعا کردن فراخوانده و اجابت دعای آنان را بر عهده گرفته است. چنان که سفیان ثوری رحمه الله می گفت: ای ذاتی که محبوب ترین بندگان نزد تو کسی است که از تو سوال کند و سوال خود را بیشتر (یعنی باربار تکرار) کند، و ای ذاتی که مبغوض ترین بندگان نزد تو کسی است که از تو چیزی نخواهد؛ و هیچ کس جز تو چنین صفتی ندارد، ای پروردگار من! «در آیه مبارک دیگری آمده است: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ {غافر: ۱۴}

ترجمه: پس الله را در حالی بخوانید که دین و عبادت را خالصانه برای او قرار داده اید.

مفسرین در تفسیر این آیه نوشته اند: (أي فأخلصوا لله وحده العبادة والدعاء). تفسیر ابن کثیر / دار الفکر (۹۰ / ۴)

ترجمه: پس الله را بخوانید در حالیکه عبادت و طاعت را برای او خالص کرده اید.

در حدیث شریف دیگری آمده است: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّهُ مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَغْضَبْ عَلَيْهِ» سنن الترمذی ت شاکر (۴۵۶/۵)

ترجمه: از حضرت ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: همانا کسی که از الله تعالی درخواست نکند، الله تعالی بر او خشمگین می‌شود.

علت این خشم آن است که ترک دعا و درخواست، نوعی تکبر و اظهار بی‌نیازی در برابر الله تعالی محسوب می‌شود؛ در حالی که برای بنده‌ای ناتوان و نیازمند، تکبر و احساس بی‌نیازی از آفریدگار جهان روا نیست. مقصود از غضب الهی نیز رسیدن عقوبت و کیفر او به بنده است.

تمام نعمت‌ها، رحمت‌ها، خوشبختی‌ها، دارایی‌ها، ثروت‌ها، کامیابی‌ها و همه خیر دنیا و آخرت در اختیار الله تعالی است و بندگان باید همه آنها را از او بخواهند.

الله تعالی می‌فرماید: ﴿مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ * يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾ [فاطر: ۲-۳]

ترجمه: هر در رحمت را که الله برای مردم بگشاید، پس باز دارنده‌ای برای آن نیست و هر چیزی را که الله باز دارد، پس جز او گشاینده و باز کننده‌ای نیست و او توانای با حکمت هست.

ای مردم! نعمت الله را بر خود به یاد کنید. آیا آفریننده‌ای جز الله وجود دارد که از آسمان و زمین به شما روزی بدهد؟ هیچ معبود برحق جز او وجود ندارد، پس با این حال چگونه از حق برگردانیده می‌شوید؟

همچنین برآورده کننده همه نیازها، خواه کوچک باشند یا بزرگ، نزدیک باشند یا دور، تنها الله تعالی است. برطرف کننده همه مصیبت‌ها، بدبختی‌ها، اندوه‌ها و مشکلات جسمی و مالی نیز فقط الله جل جلاله است.

پس ای مسلمانان! حل مشکلات خود را با زاری، تضرع، فروتنی و دعا از الله تعالی بخواهید.

الله تعالی می‌فرماید: ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ [یونس: ۱۰۷]

ترجمه: و اگر الله به تضرعی برساند، پس هیچ دور کننده‌ای برای آن جز خود او نیست، و اگر خیری به تو بخواهد پس فضل او را هیچ رد کننده‌ای نیست، آنرا به هر کس از بندگان که بخواهد میرساند و او آمرزنده و مهربان است.

خزانه‌های الله تعالی آن قدر گسترده و بی‌پایان است که اگر همه انسان‌ها خواسته‌ها و آرزوهای خود را از او بخواهند، هیچ کمبودی در خزانه‌های او پدید نخواهد آمد.

در حدیث شریف قدسی آمده است که رسول الله صلی الله علیه وسلم از الله جل جلاله روایت می کند: عَنْ أَبِي ذَرٍّ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فِيمَا رَوَى عَنِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَّهُ قَالَ: « يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ جَائِعٌ، إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتُهُ، فَاسْتَطْعَمُونِي أُطْعِمُكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ عَارٍ، إِلَّا مَنْ كَسَوْتُهُ، فَاسْتَكْسُونِي أَكْسُكُمْ ... يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَأَخْرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ، مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِي إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْمِخْيَطُ إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ » صحیح مسلم (۱۹۹۴ / ۴)

ترجمه: ای بندگان من! همه شما گرسنه‌اید مگر آن که من به او غذا دهم؛ پس از من روزی بخواید تا شما را روزی دهم.

ای بندگان من! همه شما برهنه‌اید مگر آن که من او را بپوشانم؛ پس از من لباس بخواید تا شما را لباس بپوشانم.

ای بندگان من! اگر اولین و آخرین شما، انسان‌ها و جنیان شما، همگی در یک سرزمین گرد آیند و از من درخواست کنند و من خواسته هر یک را عطا نمایم، این از آنچه نزد من است چیزی نمی‌کاهد؛ مگر به اندازه‌ای که یک سوزن، هنگامی که در دریا فرو برده شود، از آب دریا می‌کاهد.

از آنجا که همه خزانه‌های عالم در اختیار الله تعالی است و کلیدهای این خزانه‌ها تنها نزد اوست، و این خزانه‌ها سرشار از انواع نعمت‌ها و رحمت‌های الهی هستند، و این نعمت‌ها و رحمت‌ها از طریق دعا به دست می‌آیند؛ از همین رو حضرت عائشه ام‌المؤمنین رضی الله عنها فرموده است: عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «سَلُوا اللَّهَ كُلَّ شَيْءٍ حَتَّى الشُّسْعَ؛ فَإِنَّ اللَّهَ إِنْ لَمْ يُبْسِرْهُ لَمْ يَتَيْسَّرْ». مسند أبي يعلى (۴۴ / ۸)

ترجمه: از حضرت عائشه رضی الله عنها روایت است که فرمود: هر چیزی را از الله تعالی بخواید، حتی بند کفش یا تسمه نعلین خود را؛ زیرا اگر الله تعالی آن را آسان نگرداند، هرگز آسان نخواهد شد.

مسلمانان گرانقدر!

راه پیامبران و رسولان الهی علیهم السلام را در پیش بگیرید. هرگاه با مشکلی، اندوهی، یا رنجی روبه‌رو شدید، به دعا روی آورید؛ زیرا دعا بهترین وسیله برای نجات از همه مشکلات و سختی‌ها است.

هرگاه غم‌ها و اندوه‌ها بر شما هجوم آورد و زیر فشار ظلم و ستم دشمنان قرار گرفتید، دست‌های خود را به سوی آسمان بلند کنید و از پروردگار خویش نجات و گشایش بخواید و در دعا خود با تضرع، زاری و اصرار مشروع از او درخواست نمایید.

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ، وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

اقول قولي هذا ، استغفر الله لي ولكم ولسائر المسلمين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته